

DECIZIE

23 ianuarie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție,

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Nina Vascan
Victor Burduh
Victor Boico
Elena Cobzac
Anatolie Țurcan

examinând recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Ruta-Prim”,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Iulia Luchinscaia împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Ruta-Prim”, intervenient accesoriu Ion Cîrpă cu privire la repararea prejudiciului material și încasarea cheltuielilor de judecată și cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Ruta-Prim” împotriva lui Ion Cîrpă și Iulia Luchinscaia cu privire la încasarea sumei în ordine de regres și a cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 22 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins ca neîntemeiat apelul declarată de Societatea cu Răspundere Limitată „Ruta-Prim”, s-a menținut hotărârea din 14 aprilie 2016 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Iulia Luchinscaia împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Ruta-Prim”, intervenient accesoriu Ion Cîrpă cu privire la repararea prejudiciului material și încasarea cheltuielilor de judecată și cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Ruta-Prim” împotriva lui Ion Cîrpă și Iulia Luchinscaia cu privire la încasarea sumei în ordine de regres și a cheltuielilor de judecată,

c o n s t a t ă :

La 04 aprilie 2014, Iulia Luchinscaia a depus cerere de chemare în judecată împotriva SRL „Ruta-Prim” cu privire la repararea prejudiciului material și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea cererii de chemare în judecată reclamanta Iulia Luchinscaia a invocat că, în temeiul contractului de locațiune a mijlocului de transport auto pentru pasageri din 27 noiembrie 2010, a transmis în posesie și folosință temporară SRL „Ruta-Prim” mijlocul de transport de model „Xxxx” cu număr de înmatriculare XXXX, pe un termen de 3 ani, cu plata lunară a chiriei de 500 lei, iar prin actul de predare primire nr. 43 din aceeași dată automobilul, ce a constituit obiectul

contractului de locațiune, a fost transmis pârâtei SRL „RutaPrim”.

Reclamanta Iulia Luchinscaia a relatat că la 15 aprilie 2011, șoferul și angajatul companiei SRL „RutaPrim”, Ion Cîrpă, conducând automobilul sus indicat a fost implicat într-un accident rutier, iar prin deciziei Poliției Rutiere, vinovat de comiterea accidentului rutier menționat a fost recunoscut Ion Cîrpă.

Reclamanta Iulia Luchinscaia a menționat că conform raportului nr. 10/061 IA din 14 iunie 2011, suma prejudiciului cauzat locatorului, în urma accidentului din 15 aprilie 2011, constituie 98 242, 20 lei.

Reclamanta Iulia Luchinscaia a invocat prevederile 875 Cod civil, care reglementează aspecte ce țin de contractul de locațiune și pct. 2.2.3 al Contractului de locațiune a mijlocului de transport auto pentru pasageri, potrivit căruia locatarul este obligat să întrețină automobilul în stare tehnică normală, nepermițând înrăutățirea ei, în afara de uzura normală, afirmă reclamanta că SRL „Ruta-Prim” răspunde integral de automobilul de model „Xxxx” cu numerele de înmatriculare XXXX pe perioada locațiunii automobilului și anume, în perioada 27 noiembrie 2010-27 noiembrie 2013.

Reclamanta Iulia Luchinscaia consideră că SRL „Ruta-Prim” urmează să poarte răspundere pentru obligațiile asumate prin contractul de locațiune din data de 27 noiembrie 2010.

Reclamanta Iulia Luchinscaia a menționat că nu poate fi admisă eschivarea SRL „RutaPrim” de la compensarea prejudiciilor cauzate, doar prin faptul că vinovat de comiterea accidentului rutier din 15 aprilie 2011 a fost considerat Ion Cîrpa, ori în speță anume SRL „Ruta-Prim” a permis folosirea automobilului de către angajatul său Ion Cîrpa.

Reclamanta Iulia Luchinscaia consideră că SRL „Ruta-Prim” poartă răspundere în baza contractului de locațiune din 27 noiembrie 2010 față de dânsa, în același timp, întreprinderea poate să-și rezerve dreptul de a înainta careva pretenții în calitate de angajator față de Ion Cîrpă, în temeiul contractului de muncă și contractului de răspundere material individual deplină din 28 martie 2011, încheiat cu ultimul în calitate de angajat.

Reclamanta Iulia Luchinscaia a solicitat admiterea acțiunii, încasarea din contul SRL „Ruta-Prim” în beneficiul său a sumei de 98 242, 20 lei cu titlu de prejudiciul material și a sumei de 3 000 lei cu titlu de cheltuieli pentru asistență juridică.

La 04 iunie 2014, SRL „Ruta-Prim” a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Ion Cîrpă și Iulia Luchinscaia cu privire la încasarea sumei în ordine de regres și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamanta SRL „Ruta-Prim” a invocat că la 01 noiembrie 2010, a încheiat cu pârâta Iulia Luchinscaia un contract de locațiune a mijlocului de transport de model Xxxx cu numărul de înmatriculare XXXX.

Reclamanta SRL „Ruta-Prim” a indicat că potrivit pct. 2.1.3 din contract, Iulia Luchinscaia s-a obligat să obțină polița de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto, cu număr nelimitat de persoane admise la circulația autovehiculului, însă indiferent de acest fapt, pârâta a încheiat la 01 decembrie 2010 contractul de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto pentru un număr limitat de persoane și anume, pentru Serghei Cerneavski și Valeriu Pîrlici.

Reclamanta SRL „Ruta-Prim” a mai invocat că la 15 aprilie 2011, a avut loc un accident rutier prin coliziunea autovehiculelor de model Xxxx 312, cu numărul de înmătricare XXXX, condus de Ion Cîrpă și Xxxx, cu numărul de înmătricare XXXX, la volanul căruia se afla Petru Tîrziu. Iar vinovat de producerea accidentului rutier a fost recunoscut Cîrpă Ion, care la data de 01 martie 2011, a fost angajat în cadrul SRL „Ruta-Prim” în calitate de șofer.

Reclamanta SRL „Ruta-Prim” a relatat că la 28 martie 2011, în baza actul de predare-primire nr. 36/2, i-a transmis lui Ion Cîrpă autovehiculul de model „Xxxx 312”, n/î XXXX, împreună cu actele necesare pentru admiterea la trafic, inclusiv polița de asigurare RCA, care, așa cum asigurase Iulia Luchinscaia era eliberată pentru admiterea la trafic a unui număr nelimitat de persoane.

Reclamanta SRL „Ruta-Prim” a menționat că SIA „Moldasig” SRL a achitat despăgubirea de asigurare în mărime de 97 560, 88 lei beneficiarilor asigurării, însă, deoarece Ion Cîrpă, cel care se face vinovat de producerea accidentului, nu era inclus în polița de asigurare, SIA „Moldasig” SRL s-a adresat cu acțiune civilă, prin care a solicitat încasarea sumei respective din contul angajatorului - SRL „Ruta-Prim”, temeiul juridic determinant la admiterea acțiunii, a fost răspunderea comitentului pentru fapta prepusului.

Prin hotărârea din 08 februarie 2012 a Judecătorei Centru mun. Chișinău, acțiunea SIA „Moldasig” SRL a fost admisă și s-a încasat din contul SC „Ruta-Prim” SRL în beneficiul SIA „Moldasig” SRL suma de 100 003,5 lei, inclusiv prejudiciul material 97 560,88 lei și taxa de stat în mărime de 2 443,07 lei.

Reclamanta SRL „Ruta-Prim” a menționat că a contestat hotărârea primei instanțe cu apel, pentru depunerea apelului achitând taxa de stat în mărime de 2 250 lei, iar prin decizia Curții de Apel Chișinău din 24 ianuarie 2013, a fost admis apelul, casată hotărârea primei instanțe și emisă o nouă hotărâre prin care acțiunea SIA „Moldasig” SRL a fost respinsă integral, însă prin decizia Curții Supreme de Justiție din 31 iulie 2013 a fost admis recursul declarat de SIA „Moldasig” SRL, casată decizia instanței de apel și menținută hotărârea primei instanțe.

Reclamanta SRL „Ruta-Prim” a indicat că la 24 aprilie 2014 a expediat în adresa părților Iulia Luchinscaia și Ion Cîrpa o cerere prealabilă solicitând achitarea în mod solidar a sumei de 102 253,95 lei, însă careva măsuri în acest sens nu au fost întreprinse.

Reclamanta SRL „Ruta-Prim” a menționat că Iulia Luchinscaia nu și-a onorat în modul stabilit obligația contractuală privind obținerea poliței de asigurare în modul convenit, deoarece doar polița privind admiterea la circulație a unui număr nelimitat de persoane era necesară conform naturii contractului de locațiune a unității de transport, iar lipsa acesteia a servit drept temei pentru compania de asigurări să încaseze suma prejudiciului cauzat de către șoferul Ion Cîrpă în urma accidentului, pe calea regresului.

Reclamanta SRL „Ruta-Prim” a invocat că în conformitate cu prevederile art. 602 alin. (1), 530, 1403 Cod civil, întrucât a achitat în beneficiul SIA „Moldasig” SRL prejudiciul cauzat de către Ion Cîrpă în urma accidentului produs din vina acestuia și ținând cont de faptul că temeiul încasării sumei a fost lipsa poliței de asigurare cuvenită, Ion Cîrpă și Iulia Luchinscaia urmează să răspundă solidar pentru prejudiciul suportat de către SRL „Ruta-Prim”.

Reclamanta SRL „Ruta-Prim” a solicitat admiterea acțiunii, încasarea în mod solidar din contul lui Cîrpă Ion și Luchinscaia Iulia în beneficiul SRL „Ruta-Prim” a sumei de 102 253,95 lei și a tuturor cheltuielilor legate de judecarea prezentului litigiu.

Prin încheierea din 29 octombrie 2014 a Judecătoriei Centru mun. Chișinău, cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Iulia Luchinscaia împotriva SRL „Ruta-Prim”, intervenient accesoriu Ion Cîrpă cu privire la repararea prejudiciului material și încasarea cheltuielilor de judecată și cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de SRL „Ruta-Prim” împotriva lui Ion Cîrpă și Iulia Luchinscaia cu privire la încasarea sumei în ordine de regres și a cheltuielilor de judecată au fost conexe, pentru examinare într-o singură procedură.

Prin hotărârea din 14 aprilie 2016 a Judecătoriei Centru mun. Chișinău s-a admis integral cererea de chemare în judecată depusă de Iulia Luchinscaia împotriva SRL „Ruta-Prim” cu privire la recuperarea prejudiciului material și compensarea cheltuielilor de judecată, s-a încasat din contul SRL „Ruta-Prim” în beneficiul Iuliei Luchinschi suma de 104 190,20 lei, inclusiv prejudiciul material în mărime de 98 242,20 lei și cheltuielile pentru asistența juridică în mărime de 3 000 lei, s-a respins integral ca fiind nefondată acțiunea SRL „Ruta-Prim” împotriva lui Ion Cîrpă și Iulia Luchinscaia cu privire la încasarea prejudiciului cauzat în ordine de regres și a cheltuielilor de judecată.

Prin decizia din 20 septembrie 2016 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de SRL „Ruta-Prim” și s-a menținut hotărârea din 14 aprilie 2016 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, prin care a fost admisă integral cererea de chemare în judecată depusă de Iulia Luchinscaia împotriva SRL „Ruta-Prim” cu privire la recuperarea prejudiciului material și compensarea cheltuielilor de judecată, s-a încasat din contul SRL „Ruta-Prim” în beneficiul Iuliei Luchinschi suma de 104 190,20 lei, inclusiv prejudiciul material în mărime de 98 242,20 lei și cheltuielile pentru asistența juridică în mărime de 3 000 lei și s-a respins integral ca fiind nefondată acțiunea SRL „Ruta-Prim” împotriva lui Ion Cîrpă și Iulia Luchinscaia cu privire la încasarea prejudiciului cauzat în ordine de regres și a cheltuielilor de judecată.

Prin decizia din 22 februarie 2017 a Curții Supreme de Justiție s-a admis recursul declarat de SRL „Ruta-Prim”, s-a casat integral decizia Curții de Apel Chișinău din 20 septembrie 2016 în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de către Iulia Luchinscaia împotriva SRL „Ruta-Prim”, intervenient accesoriu Ion Cîrpă cu privire la repararea prejudiciului material și încasarea cheltuielilor de judecată și la cererea de chemare în judecată a Societății cu Răspunderea Limitată „Ruta-Prim” împotriva lui Cîrpă Ion și Luchinscaia Iulia cu privire la încasarea sumei în ordine de regres și a cheltuielilor de judecată, cu restituirea pricinii spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Prin decizia din 07 iunie 2017 a Curții de Apel Chișinău s-a respins ca neîntemeiat apelul declarat de SRL „Ruta-Prim” și s-a menținut hotărârea din data de 14 aprilie 2016 a Judecătoriei Centru mun. Chișinău, s-a dispus încasarea din contul SRL „Ruta-Prim” în beneficiul Iuliei Luchinscaia, sub formă de cheltuieli de asistență juridică, acordate de avocatul în instanța de apel în sumă de 1500 lei.

Prin decizia din 15 noiembrie 2017 a Curții Supreme de Justiție s-a admis

recursul declarat de SRL „Ruta-Prim”, s-a casat decizia din 07 iunie 2017 a Curții de Apel Chișinău, adoptată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de către Luchinscaia Iulia împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Ruta-Prim”, intervenient accesoriu Cîrpa Ion cu privire la repararea prejudiciului material și încasarea cheltuielilor de judecată și la cererea de chemare în judecată a Societății cu Răspunderea Limitată „Ruta-Prim” împotriva lui Cîrpa Ion și Luchinscaia Iulia cu privire la încasarea sumei în ordine de regres și a cheltuielilor de judecată, cu trimiterea cauzei spre rejudecare în Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Prin decizia din 22 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău s-a respins ca neîntemeiat apelul declarat de SRL „Ruta-Prim” și s-a menținut hotărârea din data de 14 aprilie 2016 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Iulia Luchinscaia împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Ruta-Prim”, intervenient accesoriu Ion Cîrpă cu privire la repararea prejudiciului material și încasarea cheltuielilor de judecată și cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspunderea Limitată „Ruta-Prim” împotriva lui Ion Cîrpă și Iulia Luchinscaia cu privire la încasarea sumei în ordine de regres și a cheltuielilor de judecată.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni, de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

După cum denotă materialele cauzei, copia deciziei motivate din data de 22 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău, a fost expediată participanților la proces, la data de 02 iulie 2018, conform informației anexate la materialele cauzei (f.d.87 vol. II), însă date despre recepționarea acesteia de către SRL „Ruta-Prim”, la materialele cauzei lipsesc. Totodată, instanța de recurs relevă că decizia recurată a fost publicată pe portalul instanțelor judecătorești la data de 06 iulie 2018.

În aceste circumstanțe, instanța de recurs precizează că recursul a fost declarat de SRL „Ruta-Prim”, prin intermediul oficiului poștal la 30 august 2018 cu respectarea termenului indicat la art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă.

Prin cererea de recurs, recurenta SRL „Ruta-Prim” a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe, cu adoptarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii înaintată de Iulia Luchinscaia și de admitere a cererii de chemare în judecată depusă de SRL „Ruta-Prim”.

În motivarea cererii de recurs, recurenta SRL „Ruta-Prim” suplimentar celor invocate în cererea de chemare în judecată a indicat că nu este de acord cu hotărârea instanței de fond și decizia instanței de apel, deoarece sunt ilegale, fiind emise cu încălcarea esențială și aplicarea eronată normelor de drept material și procedural, concluziile instanței sunt în contradicție cu circumstanțele pricinii.

Recurenta SRL „Ruta-Prim” a invocat că instanțele judecătorești nu au aplicat prevederile art. 514 Codul civil care stabilește că obligațiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) și din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condițiile legii.

Recurenta SRL „Ruta-Prim” a invocat că la 27 noiembrie 2010, SC „Ruta-Prim” SRL și Iulia Luchinscaia au semnat un contract de locațiune, prin care ultima a transmis în posesie și folosință temporară mijlocul de transport XXXX cu numărul de înregistrare XXXX.

Recurenta SRL "Ruta-Prim" a menționat că la 15 aprilie 2011, șoferul angajat al SC „Ruta-Prim” SRL, Ion Cîrpă a comis un accident rutier, aflându-se la volanul unității de transport ce aparține Iuliei Luchinscaia.

Recurenta SRL "Ruta-Prim" a declarat că la 30 aprilie 2011, SC „Ruta-Prim” SRL și Iulia Luchinscaia au semnat un acord de reziliere a contractului de locațiune. Potrivit pct. 3 al acordului, locatarul a întors unitatea de transport locatorului care nu are careva pretenții. Acordul de reziliere însoțit de actul de predare-primire din dată de 30 aprilie 2011, nu prevăd careva obiecții invocate de către locator Iulia Luchinscaia, la recepționarea autovehiculului.

Recurenta SRL "Ruta-Prim" a indicat că prejudiciul care se repară trebuie să fie echivalentul diminuării valorii bunului. Astfel de probe nu au fost prezentate, or un act care ar constata indubitabil diminuarea valorii autovehiculului la momentul predării lui, nu a existat.

Recurenta SRL "Ruta-Prim" a invocat faptul că Iulia Luchinscaia î-și întemeiază acțiunea pe unele date consemnate într-o concluzie formulată de persoana Said Salihov, în baza unui pretins act de examinare a autovehiculului. De remarcat este că acest act de examinare a fost întocmit la 14 iunie 2011, adică după o lună și jumătate de la rezilierea contractului și transmiterea autovehiculului către Iulia Luchinscaia. În această perioadă de timp autovehiculul putea fi reparat și accidentat în alte circumstanțe decât accidentul rutier din 15 aprilie 2011.

Recurenta SRL "Ruta-Prim" a menționat că Said Salihov nu a fost atenționat de către instanța de judecată referitor la răspunderea penală pe care o poartă pentru concluzii false, de aceea concluzia sa nu poate fi apreciată ca mijloc de probă veridic, Având convingerea că după recepționarea autovehiculului, acesta putea fi deteriorat de către proprietarul Iulia Luchinscaia sau de persoanele cărora ea le-a încredințat autovehiculul.

Recurenta SRL "Ruta-Prim" a menționat că în actul de examinare a autovehiculului este indicat locul examinării mun. Chișinău, comuna Trușeni. Or dacă se pretinde posesia SC „Ruta-Prim” SRL, atunci locul de examinare a autovehiculului trebuia să fie parcul de autobuze din str. Calea Basarabiei, locul unde sunt parcate autobuzele companiei. De asemenea în actul de verificare nu este indicat kilometrajul parcurs de acest autobuz.

Recurenta SRL "Ruta-Prim" a relatat că nu a fost citată legal de către persoana Said Salihov pentru a se prezenta la verificarea autovehiculului în ziua efectuării actului de examinare. La materialele cauzei fiind prezentată doar o telegramă expediată în adresa mun. Chișinău, str. Pușkin, nr. 24. Totuși, adresa juridică neschimbată a SC „Ruta-Prim” SRL a fost și este mun. Chișinău, str. Vasile Alecsandri, nr. 58, ap. 1. De aceea, telegrama nu a parvenit în adresa SC „Ruta-Prim” SRL, astfel că ultima nu a fost citată.

Recurenta SRL "Ruta-Prim" consideră că Iulia Luchinscaia nu a prezentat suficiente probe în sensul prejudicierii sale de către SC „Ruta-Prim” SRL, iar pretinsa deteriorare a autovehiculului nu s-a produs în perioada aflării acestuia în posesia SC „Ruta-Prim” SRL. Conform pct. 2.1.3 din contractul de locațiune din 01 noiembrie 2010 Iulia Luchinscaia s-a obligat să obțină polița de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto, pentru un număr nelimitat de persoane admise la conducerea autovehiculului. Totuși Iulia Luchinscaia a încălcat obligațiile sale

contractuale obținând polița de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto pentru un număr limitat de persoane.

Recurenta SRL "Ruta-Prim" a invocat prevederile art. 530 Cod civil care prevede că dacă doi sau mai mulți debitori datorează o prestație în așa încât fiecare este dator să efectueze întreaga prestație, iar creditorul poate pretinde fiecăruia din debitori executarea, atunci debitorii sânt legați solidar. Având în vedere că SC „Ruta-Prim” SRL ia achitat SIA „Moldasig” SRL prejudiciu cauza de Ion Cîrpă prin accidentul rutier produs de el cu vinovăție, ținând cont de faptul că temeiul încasării a fost lipsa poliții de asigurare cuvenite, în conformitate cu prevederile legale citate, intimații trebuie să achite în mod solidar prejudiciu suportat de SC „Ruta-Prim” SRL.

Recurenta SRL "Ruta-Prim" a relatat că potrivit procesului verbal din data de 25 mai 2011, cu privire la contravenție, întocmit de către agentul constatator, Nicolae Scurtu, inspector superior de poliție în cadrul SPR al CGP, accidentul rutier s-a produs la data de 15 aprilie 2011, ora 23.30, adică în afara orelor de muncă. Totodată, prin explicațiile date de către Ion Cîrpă administrației SC „Ruta-Prim” SRL, la data de 19 aprilie 2011, a declarat că la 15 aprilie 2011, după orele de lucru, a luat autovehiculul, fără înștiințarea persoanelor cu funcție de răspundere din cadrul SC „Ruta-Prim” SRL, după care în sectorul Poșta Veche a comis accidentul rutier.

Recurenta SRL "Ruta-Prim" a menționat că fostul angajat al SC „Ruta-Prim” SRL, Ion Cîrpă, la momentul producerii accidentului rutier nu se află în executarea atribuțiilor de serviciu și nu executa un serviciu la indicația angajatorului.

Recurenta SRL "Ruta-Prim" a menționat că instanța de apel nu a soluționat problemele de drept indicate în decizia instanței de recurs și anume nu s-a expus asupra faptului că instanța de judecată a examinat superficial litigiul, fără a intra în esența naturii raportului obligațional și fără a oferi o apreciere a răspunderii lui Ion Cîrpă pentru faptele sale, precum și a dat o apreciere arbitrară probelor anexate la dosar în raport cu pretențiile părților.

La 19 octombrie 2018, în adresa intimațiilor Iulia Luchinscaia și Ion Cîrpă a fost expediată copia recursului declarat de SRL "Ruta-Prim" cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței. Însă, intimatul Ion Cîrpă nu și-a valorificat dreptul procedural respectiv și nu a depus referință în termenul stabilit la cererea de recurs declarată de SRL "Ruta-Prim".

Iar, la 05 noiembrie 2018 și 21 decembrie 2018 Iulia Luchinscaia, reprezentată de avocatul Denis Ipatii a depus referință la recursul declarat de SRL "Ruta-Prim", prin care a solicitat declararea recursului inadmisibil.

Prin încheierea din 19 decembrie 2018 a Curții Supreme de Justiție, recursul declarat de către SRL "Ruta-Prim" împotriva deciziei din data de 22 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău, a fost considerat admisibil.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Ruta-Prim” urmează a fi admis, se casează decizia din 22 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Iulia Luchinscaia împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Ruta-Prim”, intervenient accesoriu Ion Cîrpă cu privire la repararea prejudiciului material și încasarea cheltuielilor de judecată și cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspunderea Limitată „Ruta-Prim” împotriva lui

Ion Cîrpă și Iulia Luchinscaia cu privire la încasarea sumei în ordine de regres și a cheltuielilor de judecată, cu trimiterea cauzei la rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată, din următoarele motive.

În conformitate art. 442 alin. (1) din Codul de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

Articolul 444 din Codul de procedură civilă consemnează că, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată, dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În conformitate cu art. 118 alin. (1), (3) Cod de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel. Circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a pricinii sunt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile și obiecțiile părților și ale altor participanți la proces, precum și de la normele de drept material și procedural ce urmează a fi aplicate.

În conformitate cu art. 130 alin. (2), (3), (4) Cod de procedură civilă, nici un fel de probe nu au pentru instanța judecătorească o forță probantă prestabilită fără aprecierea lor. Fiecare probă se apreciază de instanță privitor la relevanța, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă și suficientă pentru soluționarea pricinii. Ca rezultat al aprecierii probelor, instanța judecătorească este obligată să reflecte în hotărâre motivele concluziilor sale privind admiterea unor probe și respingerea altor probe, precum și argumentarea preferinței unor probe față de altele.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că decizia instanței de apel a fost adoptată arbitrar, fără o apreciere a argumentelor și probelor invocate de SRL „Ruta-Prim”, iar faptul dat indică incontestabil la încălcarea de către instanța de apel a normelor de drept procedural, precum și la examinarea superficială a cauzei dedusă judecării, fără a fi verificată, în condițiile legii, legalitatea hotărârii contestate.

Or, în contextul prevederilor art. 373 Cod de procedură civilă, instanța de apel era obligată în limitele apelului să verifice circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea pricinii, să apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

Astfel, din materialele cauzei rezultă că la 27 noiembrie 2010, SRL „Ruta-Prim” a încheiat cu Luchinscaia Iulia un contract de locațiune a mijlocului de transport de model „Xxxx 312D” cu numărul de înmatriculare XXXX, pe un termen de 3 (trei) ani, cu plata lunară a chiriei de 500 lei (f.d.14 vol. I), iar prin actul de predare primire nr. 43 din aceeași dată automobilul, ce a constituit obiectul contractului de locațiune, a fost transmis SRL „Ruta-Prim” (f.d.15 vol. I).

La 15 aprilie 2011, a avut loc un accident rutier prin coliziunea autovehiculelor de model „Xxxx 312D”, cu numărul de înmatriculare XXXX, condus de Ion Cîrpa

și „Xxxx” cu numărul de înmatriculare XXXX, la volanul căruia se afla Petru Tîrziu. Prin decizia agentului constatator din 25 mai 2011, vinovat de producerea accidentului rutier și cauzarea prejudiciului material cauzat prin deteriorarea automobilului de model „Xxxx”, cu numărul de înmatriculare XXXX a fost recunoscut șoferul autovehiculului de model „Xxxx 312D”, cu numărul de înmatriculare XXXX, Ion Cîrpa, ce activa în calitate de șofer la SRL „Ruta-Prim” (f.d.38 vol. I).

Colegiul relevă că CIA „Moldasig” SRL a achitat despăgubirea de asigurare în mărime de 97 560,88 lei beneficiarilor despăgubirii de asigurare. Însă, luând în considerare faptul că Ion Cîrpa, vinovat de producerea accidentului rutier, nu era inclus în polița de asigurare, CIA „Moldasig” SRL s-a adresat cu acțiune în instanța de judecată solicitând încasarea sumei respective din contul angajatorului SRL „Ruta- Prim”.

În motivarea acțiunii, reclamanta SRL „Ruta -Prim” a indicat că prin hotărârea din 08 februarie 2012 a Judecătorei Centru mun. Chișinău s-a încasat din contul SRL „Ruta-Prim” în beneficiul CIA „Moldasig” SRL suma de 100 000,95 lei, constituită din suma de 97560,88 lei, cu titlu de prejudiciu material și suma de 2443,07 lei, cu titlu de taxă de stat (f.d.76 vol. I). Iar, prin decizia din data de 24 ianuarie 2013 a Curții Supreme de Justiție s-a admis recursul declarat de CIA „Moldasig” SRL și s-a menținut hotărârea din 08 februarie 2012 a Judecătorei Centru mun. Chișinău (f.d.82-83 vol. I).

Din materialele cauzei, Colegiul reține că la 04 aprilie 2014, Iulia Luchinscaia a depus cerere de chemare în judecată împotriva SRL „Ruta-Prim” cu privire la repararea prejudiciului material și încasarea cheltuielilor de judecată.

Iar, la 04 iunie 2014, SRL „Ruta-Prim” a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Ion Cîrpă și Iulia Luchinscaia cu privire la încasarea sumei în ordine de regres și a cheltuielilor de judecată.

Prin încheierea din 29 octombrie 2014 a Judecătorei Centru mun. Chișinău, cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Iulia Luchinscaia împotriva SRL „Ruta-Prim”, intervenient accesoriu Ion Cîrpă cu privire la repararea prejudiciului material și încasarea cheltuielilor de judecată și cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de SRL „Ruta-Prim” împotriva lui Ion Cîrpă și Iulia Luchinscaia cu privire la încasarea sumei în ordine de regres și a cheltuielilor de judecată au fost conexe, pentru examinare într-o singură procedură.

Prin hotărârea din 14 aprilie 2016 a Judecătorei Centru mun. Chișinău s-a admis integral cererea de chemare în judecată depusă de Iulia Luchinscaia împotriva SRL „Ruta-Prim” cu privire la recuperarea prejudiciului material și compensarea cheltuielilor de judecată, s-a încasat din contul SRL „Ruta-Prim” în beneficiul lui Iuliei Luchinschi suma de 104 190,20 lei, inclusiv prejudiciul material în mărime de 98 242,20 lei și cheltuielile pentru asistența juridică în mărime de 3 000 lei, s-a respins integral ca fiind nefondată acțiunea SRL „Ruta-Prim” împotriva lui Ion Cîrpă și Iulia Luchinscaia cu privire la încasarea prejudiciului cauzat în ordine de regres și a cheltuielilor de judecată.

Prin decizia din 22 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău s-a respins ca neîntemeiat apelul declarat de SRL „Ruta-Prim” și s-a menținut hotărârea din data de 14 aprilie 2016 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Iulia Luchinscaia împotriva Societății cu

Răspundere Limitată „Ruta-Prim”, intervenient accesoriu Ion Cîrpă cu privire la repararea prejudiciului material și încasarea cheltuielilor de judecată și cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Ruta-Prim” împotriva lui Ion Cîrpă și Iulia Luchinscaia cu privire la încasarea sumei în ordine de regres și a cheltuielilor de judecată.

În consolidarea soluției adoptate, instanța de apel a reținut că prima instanță just a determinat circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzei, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă și admisibilitatea acțiunii. Concomitent, instanța de apel a apreciat ca fiind corectă soluția adoptată de instanța de fond referitoare la admiterea acțiunii înaintate de Iulia Luchinscaia cu privire la încasarea din contul SRL „Ruta-Prim” a prejudiciului material în sumă de 98 242,20 lei ce rezultă din procesul verbal de constatare a daunelor nr. 10/061 IA din data de 14 iulie 2011, întrucât raportul juridic dintre părți este guvernat de contractul de locațiune, iar conform procesului-verbal cu privire la contravenție nr. MAI 01475435, Ion Cîrpă, angajat al SRL „Ruta-Prim”, a fost recunoscut vinovat de producerea accidentului rutier.

La fel, instanța de apel a considerat ca justă și concluzia instanței inferioare ce vizează respingerea acțiunii înaintate de SRL „Ruta-Prim” împotriva lui Ion Cîrpă și Iulia Luchinscaia privind încasarea sumei în ordine de regres, pentru că în litigiul dedus judecării nu sunt întrunite condițiile legale de răspundere solidară a Iuliei Luchinscaia și a lui Ion Cîrpă pentru despăgubirea de asigurare achitată SIA „Moldasig” în cazul deteriorării automobilului de model „Xxxx”, cu numărul de înmatriculare XXXX, implicat în accidentul rutier din 15 aprilie 2011 și ulterior încasată din contul SRL „Ruta-Prim” prin hotărârea din 08 februarie 2012 a Judecătoriei Centru mun. Chișinău.

Colegiul precizează că soluția adoptată de către instanța de apel este nemotivată, deoarece din decizia recurată nu se reliefează o motivare amplă asupra tuturor capetelor de cerere expuse de către SRL „Ruta-Prim” în acțiunea înaintată.

Ca urmare, instanța de recurs este în imposibilitate de a da o apreciere corectă și justă a cazului supus judecării în condițiile când instanța de apel nu s-a expus și nu a combătut fiecare argument în parte invocat de către recurent atât în cadrul dezbaterilor judiciare din prima instanță, cât și în instanța de apel.

În contextul dat, Colegiul reține ca relevant argumentul SRL „Ruta-Prim” precum că instanța de apel a dat apreciere unor înscrisuri, în detrimentul altora fără a fi motivate corespunzător aceste aprecieri, și anume instanța de apel nu a dat apreciere acordului de reziliere a contractului de locațiune încheiat între Iulia Luchinscaia și SRL „Ruta – Prim ” și actului de predare-primire din dată de 30 aprilie 2011, care nu prevăd careva obiecții invocate de către locatorul Iulia Luchinscaia, la recepționarea autovehiculului.

Colegiul indică că Iulia Luchinscaia își întemeiază acțiunea de încasare a prejudiciului material în sumă de 98 242,20 lei în baza procesului-verbal de constatare a daunelor nr. 10/0611A întocmit din 14 iulie 2011. Însă, instanța de apel nu a dat apreciere copia actului de predare-primire din 30 aprilie 2011, prin care locatarul SRL „Ruta-Prim” a transmis unitatea de transport către locatorul Iulia Luchinscaia, care a indicat că nu are pretenții asupra unității de transport.

Instanța de recurs reține că în cadrul ședinței de judecată a instanței de apel din 22 mai 2018 reprezentantul Iuliei Luchinscaia, avocatul Denis Ipatii a depus o cerere

prin care solicitat reclamarea de la SRL „Ruta - Prim” a originalului actului de predare-primire din 30 aprilie 2011, din motiv că semnătura din acest act nu aparține Iuliei Luchinscaia (f.d.71 vol. II). Însă, instanța de apel a respins acest de demers (f.d.75 vol. II).

Mai mult, instanța de apel nu a dat apreciere pertinentei, admisibilității și concludenței acestei probe, și anume actului de predare-primire din 30 aprilie 2011, prin care locatarul SRL „Ruta-Prim” a transmis unitatea de transport către locatorul Iulia Luchinscaia, care a indicat că nu are pretenții asupra unității de transport.

Ori, în decizia recurată nu se face referire la acest act, fapt ce denotă că instanța de apel nu a argumentat administrarea unor probe în defavoarea altora. Instanța de apel a expus disproporționat scopul legitim de protecție a dreptului Iuliei Luchinscaia în raport cu scopul legitim de protecție a dreptului SRL „Ruta - Prim”.

Instanța de recurs relevă că actul de predare-primire din 30 aprilie 2011 nu a fost cercetat în cadrul judecării cauzei nici de instanța de fond și nici de apel.

La acest capitol, Colegiul precizează că în conformitate cu prevederile art. 376 alin. (1) Cod de procedură civilă, dispozițiile de procedură privind judecarea cauzelor civile în primă instanță se aplică și în instanța de apel în măsura în care nu sînt contrare dispozițiilor prezentului capitol.

În conformitate cu art. 214 Cod de procedură civilă, după ce ascultă explicațiile participanților la proces, instanța judecătorească, luând în considerare opinia acestora, stabilește consecutivitatea cercetării probelor, care poate fi modificată ulterior.

Totodată, potrivit art. 222 Cod de procedură civilă, înscrisurilor și proceselor-verbale privind cercetarea înscrisurilor, întocmite la fața locului în modul stabilit la art.125, 127 și 185 alin.(1) lit.j), li se dă citire în ședința de judecată, apoi se prezintă participanților la proces și reprezentanților și, după caz, experților, specialiștilor și martorilor. După aceasta, participanții la proces pot da explicații asupra lor.

Colegiul judiciar reține că instanța de apel contrar normelor procedurale enunțate, nu a cercetat înscrisurile la care a făcut referire în motivarea deciziei contestate cu recurs, or, probele și înscrisurile cercetate în cadrul ședinței de judecată stau la baza hotărârii adoptate, indiferent de soluție, conform prevederilor art. 238 alin.(2) și art. 241 alin.(5) Cod de procedură civilă.

Respectiv, Colegiul consideră întemeiate argumentele recurente SRL „Ruta - Prim” precum că de către instanța de judecată inferioară nu au fost verificate și cercetate probele prezentate de părți în cadrul dezbaterilor judiciare ale ședințelor de judecată. Tot aici, este de menționat că, din decizia contestată nu se disting careva precizări ce ar demonstra cercetarea acestora și supunerea aprecierii, iar în procesul verbal al ședinței de judecată din instanța de apel doar se menționează precum că în rezultatul cercetării acestora careva întrebări nu au parvenit (f.d.75 vol. II).

În această ordine de idei, Colegiul conchide că circumstanțele constatate în raport cu decizia instanței inferioare și procesele verbale ale ședințelor de judecată indică nemijlocit la contradicțiile admise în contextul normelor procedurale civile și respectiv constituie o încălcare a acestora, ceea ce este inadmisibil.

De asemenea, instanța de apel la judecarea cauzei nu a suspus analizei nici aspectul ce ține de cerința SRL „Ruta-Prim” privind încasarea în ordine de regres a sumei de la Ion Cîrpa.

Conform art. 1398 alin. (1) Cod civil, cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, și prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune.

Colegiul menționează că pentru apariția răspunderii delictuale este necesar un fapt juridic. Acest rol îl îndeplinește temeiul răspunderii delictuale. Temeiul răspunderii delictuale este componenta delictului civil. Componenta delictului civil constituie o totalitate de elemente esențiale formulate de legiuitor ca necesare și suficiente pentru angajarea răspunderii delictuale. Componenta delictului civil include următoarele elemente (condiții): prejudiciul, fapta ilicită, raportul causal dintre faptă și prejudiciu și vinovăția.

Conform art. 1403 Cod civil, comitentul răspunde de prejudiciul cauzat cu vinovăție de prepusul său în funcțiile care i s-au încredințat. Comitentul conservă dreptul de regres contra prepusului. Prepusul se poate exonera dacă va dovedi că s-a conformat întocmai instrucțiunilor comitentului.

Iar, conform art. 1415 alin. (1) Cod civil prevede că persoana care a reparat prejudiciul cauzat de o altă persoană are dreptul la o acțiune de regres împotriva acesteia în mărimea despăgubirii plătite persoanei vătămate dacă legea sau contractul nu prevede altfel.

Instanța de recurs răspunderea comitentului se angajează în prezența condițiilor generale ale răspunderii delictuale (prejudiciul, fapta ilicită a prepusului, raportul causal între fapta prepusului și prejudiciu, vinovăția acestuia), precum și a unor condiții speciale: a) existența unui raport de subordonare între comitent și prepus; b) cauzarea prejudiciului de către prepus în cadrul funcțiilor încredințate de comitent. Izvorul principal al raporturilor de subordonare este contractul de muncă.

Conform art. 333 alin. (1) Codul muncii salariatul este obligat să repare prejudiciul material cauzat angajatorului, dacă prezentul cod sau alte acte normative nu prevăd altfel.

Astfel, Colegiul menționează că instanța de apel urma să delimiteze temeiurile reparării prejudiciului material în baza răspunderii civile contractuale, în cazul prejudiciului solicitat de la Iulia Luchinscaia și răspunderii civile a salariatului, în cazul prejudiciului solicitat de la Ion Cîrpă.

Instanța de recurs indică că ca examinarea litigiilor privind recuperarea prejudiciului cauzat de salariați seva ține cont că elementele răspunderii materiale ale salariatului față de angajator sînt următoarele: cel care a produs prejudiciul trebuie să aibă calitatea de salariat al unității păgubite și fapta ilicită și personală a salariatului trebuie să fie săvîrșită în legătură cu munca sa.

Pentru angajarea răspunderii materiale a salariatului, prejudiciul trebuie să fie: efectiv, adică să existe o diminuare a patrimoniului, dar să nu fie evaluat și prin venitul ratat; real, ceea ce înseamnă că valorile trebuie să fie obiectiv pierdute, dar nu numai nominal; cert, adică trebuie să fie evaluat într-o sumă de bani determinată, nefiind posibilă emiterea ordinului de imputare în baza unor elemente de determinare pe viitor; actual, nefiind posibilă imputarea unor plăți care vor surveni, în mod anticipativ; direct, fiind necesar a fi fost cauzat nemijlocit unității.

Art. 336 Codul muncii prevede că pentru prejudiciul cauzat angajatorului, salariatul poartă răspundere materială în limitele salariului mediu lunar dacă prezentul cod sau alte acte normative nu prevăd altfel

Iar, art. 338 alin. (1) Codul muncii prevede că salariatul poartă răspundere materială în mărimea deplină a prejudiciului material cauzat din vina lui angajatorului în cazurile când: între salariat și angajator a fost încheiat un contract de răspundere materială deplină pentru neasigurarea integrității bunurilor și altor valori care i-au fost transmise pentru păstrare sau în alte scopuri (art.339); salariatul a primit bunurile și alte valori spre decontare în baza unei procuri unice sau în baza altor documente unice; prejudiciul a fost cauzat în urma acțiunilor sale culpabile intenționate, stabilite prin hotărîre judecătorească; prejudiciul a fost cauzat de un salariat aflat în stare de ebrietate alcoolică, în stare cauzată de substanțe stupefiante sau toxice, stabilită în modul prevăzut la art.76 lit.k); prejudiciul a fost cauzat prin lipsă, distrugere sau deteriorare intenționată a materialelor, semifabricatelor, produselor (producției), inclusiv în timpul fabricării lor, precum și a instrumentelor, aparatelor de măsurat, tehnicii de calcul, echipamentului de protecție și a altor obiecte pe care unitatea le-a eliberat salariatului în folosință; în conformitate cu legislația în vigoare, salariatului îi revine răspunderea materială deplină pentru prejudiciul cauzat angajatorului în timpul îndeplinirii obligațiilor de muncă; prejudiciul a fost cauzat în afara exercițiului funcțiunii.

În litigiul dedus judecătii, Colegiul relevă că instanța de apel în pofida rolului dirigitor al instanței de judecată nu a stabilit, în cazul prejudiciului solicitat de reclamanta SRL „Ruta -Prim ” de la Ion Cîrpă, dacă acesta este un prejudiciul material în baza răspunderii civile generale sau răspunderii salariatului. Precum și dacă Ion Cîrpă poartă răspundere materială în limitele salariului mediu lunar sau poartă răspundere materială în mărimea deplină.

Mai mult, în cazul răspunderii materiale în limitele salariului mediu lunar, instanța de apel nu a stabilit care este salariul mediu lunar a lui Ion Cîrpă. Iar, în cazul existenței răspunderii materiale în mărimea deplină să stabilească exact temeiul acestei răspunderi, ori temeiurile răspunderii materiale în mărimea deplină sunt prevăzute exhaustiv la art. 338 alin. (1) Codul muncii.

Instanța de recurs relevă că conform art. 338 alin. (1) Codul muncii, unul din cazuri în care salariatul poartă răspundere materială în mărimea deplină a prejudiciului material cauzat este atunci când prejudiciul a fost cauzat în afara exercițiului funcțiunii, adică în afara orelor de muncă sau în cazul neexecutării obligațiilor de serviciu.

Astfel, instanța de apel urma să stabilească când a fost cauzat prejudiciul de către Ion Cîrpa, și anume dacă acesta se află în cadrul orelor de muncă sau în afara programului.

Ori, recurenta SRL ”Ruta-Prim” a relatat că potrivit procesului verbal din data de 25 mai 2011, cu privire la contravenție, întocmit de către agentul constatator, Nicolae Scurtu, inspector superior de poliție în cadrul SPR al CGP, accidentul rutier s-a produs la data de 15 aprilie 2011, ora 23.30, adică în afara orelor de muncă. Totodată, prin explicațiile date de către Ion Cîrpă administrației SC „Ruta-Prim” SRL, la data de 19 aprilie 2011, a declarat că la 15 aprilie 2011, după orele de lucru, a luat autovehiculul, fără înștiințarea persoanelor cu funcție de răspundere din cadrul SC „Ruta-Prim” SRL, după care în sectorul Poșta Veche a comis accidentul rutier.

La fel, instanța de apel urma să stabilească dacă Ion Cîrpă, șoferul și angajatul companiei SRL „Ruta-Prim”, la 15 aprilie 2011, a comis accidentul rutier în timpul

executării obligațiilor de serviciu, adică dacă accidentul a fost comis pe itinerarul rutei unde activa acesta.

Ori la materialele cauzei este anexată copia foii de parcurs, conform căreia automobilul cu numărul de înmatriculare XXXX activa pe ruta Chișinău-Trușeni, în perioada 28 martie-27 aprilie 2011 (f.d.39 vol. I), fiind anexată și copia dispoziției nr. 726-d din 02 august 2010, prin care sunt stabilite mai multe itinerare ale transportului public (f.d.41 vol. I).

Respectiv, instanța de apel în argumentarea soluției oferite s-a limitat doar la existența temeiurilor de răspundere solidară a lui Ion Cîrpa și a Iuliei Luchinscaia (f.d.84 vol. II), fără a examina temeiurile de răspundere a fiecăruia în mod individual.

În conformitate cu art. 9 alin. (2) Cod de procedură civilă instanța judecătorească explică participanților la proces drepturile și obligațiile lor procesuale, preîntâmpină asupra urmărilor pe care le poate implica exercitarea sau neexercitarea actului procesual, le acordă sprijin în exercitarea drepturilor, ordonă, la solicitarea părților și altor participanți la proces, prezentarea de probe care să contribuie la adoptarea unei hotărâri legale și întemeiate, conduce dezbaterile judiciare, informează părțile despre posibilitatea inițierii procesului de mediere și ia orice alte măsuri necesare bunei desfășurări a procesului, pune în discuția părților și altor participanți la proces orice împrejurare de fapt sau de drept, efectuează alte acțiuni prevăzute de lege.

Instanța de recurs menționează că, aspectele menționate conduc la concluzia că procedura desfășurată în instanța de apel nu corespunde exigențelor art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, iar modalitatea în care a fost examinată cauza în ordine de apel nu poate echivala cu soluționare efectivă a cauzei, astfel, fiind impusă casarea deciziei instanței de apel și trimiterea cauzei la rejudecare.

Conform jurisprudenței CtEDO, principiul egalității armelor semnifică tratarea egală a părților pe toată durata desfășurării procedurii în fața unui tribunal, fără ca una din ele să fie avantajată în raport cu cealaltă parte din proces. Acest principiu este unul din elementele noțiunii mai largi de "proces echitabil", ce impune fiecărei părți să i se ofere posibilitatea rezonabilă de a-și susține cauza sa, în condiții care să nu o plaseze într-o situație de net dezavantaj în raport cu adversarul ei (cauza Ankerl contra Suediei, hotărârea din 18 februarie 1997; cauza Niderost -Huler contra Suediei, hotărârea 1997-1/24 noiembrie 1997).

Colegiul menționează că art. 20 din Constituția Republicii Moldova prevede că, orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

Motivarea hotărârilor este o garanție pentru părți că, cererile lor au fost analizate cu atenție, și oferă posibilitatea exercitării controlului judiciar. Analiza pe care judecătorul o face în legătură cu motivele de fapt și de drept, care i-au format convingerea, în sensul unei anumite soluții trebuie să fie clară, simplă, precisă, concisă și fermă, să aibă putere de convingere. Nemoțivarea hotărârii sau o motivare necorespunzătoare atrage casarea ei.

Distinct justificărilor expuse supra, instanța de recurs învederează jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, care statuează că, întinderea motivării depinde de diversitatea mijloacelor pe care o parte le poate ridica în

instanță, precum și de prevederile legale, de obiceiuri, de principiile doctrinale și de practicile diferite privind prezentarea și redactarea sentințelor și hotărârilor în diferite state (Boldea împotriva României din 15 februarie 2007, paragraful 29; Van den Hurk împotriva Olandei din 19 aprilie 1994, paragraful 61), iar pentru a răspunde cerințelor procesului echitabil, motivarea ar trebui să evidențieze că judecătorul a examinat cu adevărat chestiunile esențiale ce i-au fost prezentate (Boldea împotriva României din 15 februarie 2007, paragraful 29; Helle împotriva Finlandei din 19 februarie 1997, paragraful 60).

La capitolul legalității hotărârilor instanței de judecată, jurisprudența CtEDO în repetate rânduri a statuat necesitatea motivării hotărârilor instanței, unde funcția unei decizii motivate este să demonstreze părților că ele au fost auzite. Dreptul de a fi auzit include nu doar posibilitatea de a aduce argumente instanței, dar de asemenea o obligație corespunzătoare a instanței de a arăta, în motivarea sa, motivele pentru care anumite argumente au fost acceptate sau respinse. CtEDO a menționat că, este motivată în mod corespunzător o decizie care permite părților să facă uz efectiv de dreptul lor de a face apel (Hirvisaari împotriva Finlandei).

Astfel, instanța de recurs conchide că, decizia instanței de apel nu conține nici o apreciere, ce ar determina definitiv și incontestabil certitudinea adoptării soluției la care s-a ajuns. Respectiv, instanța de recurs este în imposibilitatea de a exercita controlul judiciar asupra unei asemenea hotărâri.

Ca urmare a celor reținute supra, în sensul art. 6 alin. (1) al CEDO, instanța de recurs ține să menționeze că, instanțele de judecată, trebuie, să indice cu suficientă claritate motivele pe care-și întemeiază hotărârile, iar având în vedere caracterul determinant al concluziilor sale, să prezinte noțiunile, ce implică o apreciere a faptelor supuse aprecierii. De asemenea, noțiunea de proces echitabil impune ca instanța de judecată să nu-și motiveze doar sumar hotărârea sa, ci să examineze efectiv problemele esențiale care-i sunt supuse aprecierii și să nu se rezume doar la probarea concluziilor unei părți.

Cu referire la demersul Iuliei Luchinscaia, reprezentată de avocatul Denis Ipatii, cu privire la restituirea cererii de recurs declarată de SRL „Ruta-Prim”, din motivul neachitării taxei de stat pentru cererea de recurs, Colegiul relevă următoarele.

Prezentul recurs declarat de SRL „Ruta-Prim” este depus împotriva deciziei din 22 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău, care a fost emisă după ce cauza a fost trimisă la rejudecare în baza deciziei din 15 noiembrie 2017 a Curții Supreme de Justiție, prin care s-a admis recursul declarat de SRL „Ruta-Prim”, s-a casat decizia din data de 07 iunie 2017 a Curții de Apel Chișinău, adoptată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de către Luchinscaia Iulia împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Ruta-Prim”, intervenient accesoriu Cîrpa Ion cu privire la repararea prejudiciului material și încasarea cheltuielilor de judecată și la cererea de chemare în judecată a Societății cu Răspundere Limitată „Ruta-Prim” împotriva lui Cîrpa Ion și Luchinscaia Iulia cu privire la încasarea sumei în ordine de regres și a cheltuielilor de judecată, cu trimiterea cauzei spre rejudecare în Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Respectiv, recurenta SRL „Ruta-Prim” a achitat anterior taxa de stat pentru cererea de recurs depusă anterior la 25 august 2017 (f.d.1 vol. II), iar impunerea achitării repetate a taxei de stat contravine principiului asigurării accesului la justiție.

Reiterând, motivele de fapt și de drept, expuse mai sus, statuând că, instanța de apel a soluționat eronat litigiul în cauză, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, concluzionează de a admite recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Ruta-Prim”, se casează decizia din 22 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Iulia Luchinscaia împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Ruta-Prim”, intervenient accesoriu Ion Cîrpă cu privire la repararea prejudiciului material și încasarea cheltuielilor de judecată și cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspunderea Limitată „Ruta-Prim” împotriva lui Ion Cîrpă și Iulia Luchinscaia cu privire la încasarea sumei în ordine de regres și a cheltuielilor de judecată, cu trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

La judecarea cauzei, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate supra, creând condiții obiective și reale participanților la proces și judecând cauza, să emită o hotărâre legală și întemeiată, reieșind din circumstanțele esențiale ale litigiului dedus judecătii.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c), art. 445 alin. (2)-(3) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Ruta-Prim”.

Se casează decizia din 22 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Iulia Luchinscaia împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Ruta-Prim”, intervenient accesoriu Ion Cîrpă cu privire la repararea prejudiciului material și încasarea cheltuielilor de judecată și cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspunderea Limitată „Ruta-Prim” împotriva lui Ion Cîrpă și Iulia Luchinscaia cu privire la încasarea sumei în ordine de regres și a cheltuielilor de judecată, cu trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Nina Vascan

judecătorii

Victor Burduh

Victor Boico

Elena Cobzac

Anatolie Țurcan